

Kompostimatojen mullan vaihto

MATOJEN SIIRTO UUTEEN KASVUALUSTAAAN

Jos kompostiin ei jatkuvasti lisätä seosainetta, vaan jätteet haudataan kasvualustaan, joidenkin viikkojen kuluttua kompostin sisältö alkaa tummua ja muuttua matojen ulosteiksi, matomullaksi. Kun suuri osa kasvualustasta on matomultaa, muut eliöt jatkavat sen maaduttamista. Madoille olosuhteet eivät tällöin enää ole suotuisat.

Jos tavoitteena on jatkuvasti kasvattaa mahdollisimman paljon lisää matoja, niille täytyy tarjota uusi kasvualusta, kun kanta on vielä hyvin elinvoimainen. Mary Appelhofin ohjeen mukaan mitoitettun kompostilaatikon kohdalla tämä tulee eteen parin, kolmen kuukauden välein. Jos madot siirretään uuteen kasvualustaan ennen kuin ne ovat syöneet kaiken jätteen, ei kompostimultaa vielä ole valmiina, vaan sitä täytyy jälkikompostoida.

Jos tärkeintä on saada kompostista valmista, heti käyttökelpoista multaa, voidaan täytetty komposti jättää matojen syötäväksi muutamaksi kuukaudeksi. Tällä välin jätteet

on laitettava muualle - toiseen matokompostiin taikka tavalliseen kompostiin. Matokompostiin ilman uutta ruokaa jätetty matokanta kuitenkin taantuu. Kun multa on valmiina, on matoja jäljellä enää jokunen. Uuteen matokompostiin joutuu hankkimaan uudet lierot. Menetelmä ei ole erityisen ”matoystävällinen” tai vaivaa säästävä.

Useimmiten tavoitteena on, että matoja riittää jatkuvasti ja että samalla saadaan matokompostia. Matojen kasvualusta vaihdetaan niin usein, että madot pysyvät terveinä, ja samalla saadaan talteen lähes valmiina kompostimultaa, jota voidaan haluttaessa hiukan jälkikompostoida. Mary Appelhofin ohjeen mukaista laatikkoa käytettäessä noin joka neljäs kuukausi valmistetaan madoille uusi kasvualusta.

Päälle täytettävään kompostiin tulee jatkuvasti uutta jätettä ja seosainetta, joten siinä ei kasvualustan pilaantuminen ulosteilla tuota ongelmaa. Tuoreimmassa jäte- ja seosainekerroksessa on aina lieroille sopivat olot. Ennen tai myöhemmin komposti kuitenkin täyttyy, ja silloin joudutaan madot siirtämään uuteen kompostiin.

Lierot voi erotella matokompostista monella tavalla uuteen alustaan siirrettäviksi.

Ensinnäkin koko matokompostin sisällön voi kumota suuren muovin tai vastaavan päälle. Kompostista tehdään kasoja, joiden sisäosiin madot pakenevat valoa. Viiden tai kymmenen minuutin kuluttua kasoista otetaan pois päällimmäinen multakerros, jossa ei enää juurikaan ole matoja. Madot pakenevat taas keskemmälle kasoihin. Kun tämän toistaa jonkun kerran, madot ovat kertyneet tiheiksi rykelmiksi kasojen keskelle. Madot siirretään uuteen kasvualustaan ja multa otetaan talteen. Samalla voi arvioida, miten madot ovat lisääntyneet. Tämän voi tehdä silmämääräisesti tai laskemalla tai punnitsemalla madot.

Matokompostissa on todennäköisesti vielä jäljellä paljon munakoteloita ja pikkumatoja. Ne saa talteen antamalla matokompostin muhia muutaman viikon, jonka jälkeen siihen kaivettuun kuoppaan lisätään hienoksi pienittyä jätettä houkuttimeksi. Tarkoitukseseen voi käyttää myös jauhoista sekoitettua puuroa. Muutamassa päivässä nuoret

madot kerääntyvät jätteeseen, joka voidaan kerätä talteen ja siirtää uuteen matolaatikoon. Tämän voi toistaa pari, kolme kertaa, jolloin saadaan talteen kaikki uudet kuoriutuvat madot.

Helpompi tapa siirtää madot uuteen kasvualustaan on antaa matojen itse hoitaa siirtymisen. Kun kasvualusta on vähentynyt siinä määrin, ettei siihen enää pysty hyvin hautaamaan jätettä, valmistetaan uutta kasvualustaa suunnitellun puolet siitä määrästä, mitä tarvittiin täyttämään koko matokomposti. Kaikki vanha matokomposti siirretään matolaatikon toiseen päähän, ja uusi kasvualusta laitetaan tyhjäksi jääneelle puolelle. Jätteitä ryhdytään hautaamaan uuteen alustaan, jolloin madot itse vaeltavat siihen.

Joka toinen tai kolmas kuukausi voi poistaa vanhemman puolen kompostista ja lisätä uutta kasvualustaa. Talteen saadussa kompostissa on vielä jonkin verran matoja jäljellä, ja halutessaan ne voi kerätä talteen ruokahoukuttimen avulla. Matolaatikosta voi alunperinkin tehdä kaksilokeroisen. Lokeroiden väliin laitetaan rei'itetty väliseinä, jonka läpi madot pystyvät siirtymään kulloinkin käytössä olevaan lokeroon.

lähde: Matokomposti, Koski Eija, Rakennusalan Kustantajat RAK, 1995